

ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΕΚΦΡΑΣΕΩΣ

Συνέχεια καὶ τέλος: Ἰδε σ. 88.

Γ'.

Διατὶ ἡ γλυκεῖα ἐκφρασις δυσνόητον φυσιογνωμικῶς ἀποτυπώται ἐπὶ τοῦ προσώπου τῶν γυναικῶν. — Ἡ ἑταστικὴ ἢ σταθμικὴ ἐκφρασις. Εἰκὼν 12. — Ἐκφρασις ἀλαζονίας. Εἰκὼν 13. — Τύπος Ἑλλήνος λογιου ἐπικριτοῦ. Εἰκὼν 14. — Συμπέρασμα 1ον: Ἡ μιμικὴ ἐκφρασις τῶν αἰσθημάτων ἔχει τὴν ἀρχὴν αὐτῆς ὡς ἐπὶ τὸ πλειόντον ἐν ταῖς ἐπιδράσει τοῦ αἰσθητηρίου ὄργανου εἰς τὰς ἐντυπώσεις αὐτοῦ. — Συμπέρασμα 2ον: Ἡ συχνὴ καταβολὴ τῆς μιμικῆς ἐκφράσεως ἐξασθενεῖ τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ αἰσθηματος. — Τὰ κελεύσματα τῆς ἐπιστήμης.

Ἴσως ὁμως δὲν θὰ ἴτο, φρονοῦμεν, λίαν τολμηρὸν ἂν παρετροῦμεν, ὅτι ὁ ἀσπασμὸς καὶ ἡ εἰς τὰ χεῖλη διδομένη διὰ τὴν πράξιν ταύτην ἐκφρασις δὲν προέκυψεν ἐκ τῆς τάσεως μόνον πρὸς ἱκανοποίησιν τοῦ αἰσθητηρίου τῆς ἀρῆς, ἀλλὰ ταύτοχρόνως καὶ τοῦ ὄργανου τῆς γέυσεως, διότι συχνάκις ἡ προβολὴ τῶν χειλέων ἐκτελεῖται κατὰ τὴν λειτουργίαν τοῦ ὄργανου τῆς γέυσεως, ὡς π. χ. ὅταν θέλῃ τις νὰ ἔχη λίαν σαφὴ ἰδέαν τῆς οὐσίας φαγητοῦ τινος ἢ ποτοῦ, ὅπερ πρόκειται νὰ κρίνῃ καὶ νὰ γνωμοδοτήσῃ περὶ τοῦ ποιοῦ αὐτοῦ ἀκριβέστερον. Ἐπίσης: ἐκ μικρᾶς ἡλικίας τὸ νεογνὸν διὰ νὰ θηλάσῃ προβάλλει ὡς εἰς φίλημα τὰ χεῖλη καὶ αἰσθάνεται ἐν τοιοῦτῳ σχηματισμῷ τοῦ στόματος ἐντονώτερον τὸν γευστικὴν γυμνὸν τοῦ γάλακτος, διότι οὕτω στενοῦται πλείοντον τὸ στόμα, ἡ δὲ ἐπαφὴ τῆς γλώσσης μετὰ τοῦ οὐρανίσκου εἰς πλείοντερα σημεῖα γίνεται καὶ ἐπομένως ἡ αἰσθησις τῆς γέυσεως καθίσταται ζωηροτέρα. Οὐδόλως λοιπὸν ἀπίθανον, ὅτι αὐταὶ αἰ συχνάκις ἐκ μικρᾶς ἡλικίας γινόμεναι κινήσεις ἢ σχηματισμοὶ τοῦ στόματος, αἱ μετὰ τῶν εὐαρέστων ἐντυπώσεων τοῦ αἰσθητηρίου τῆς γέυσεως καὶ ἀκριβῶς ἐνεκὰ τούτων συμβαίνουσαι, συνεδέθησαν ἀναποσπάστως μετ' αὐτῶν καὶ ἐγένοντο πλέον συμφύτως ἢ κληρονομικῶς ἔξεις, αἵτινες ἐπαναλαμβάνονται καὶ ἐκτελοῦνται ἀσυνειδήτως δυνάμει τῆς ἀρχῆς τοῦ συνδυασμοῦ καὶ εἰς ἄλλας ἀναλόγους τῇ εὐαρέστῳ γέυσει: εὐαρέστους ἠθικὰς πλέον ἐντυπώσεις. Ὡστε δικαιούμεθα νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ὁ ἀσπασμὸς ἔχει τὴν ἀρχὴν του μᾶλλον εἰς τὸ αἰσθητήριον τῆς γέυσεως ἢ τῆς ἀρῆς, ἢ τοῦλάχιστον καὶ εἰς ἀμφότερα: ἄλλως τε καὶ ὡς ἐκ τῆς θέσεώς των τὰ χεῖλη εὐρίσκονται ἀκριβῶς εἰς τὰ ὅρια μετὰ τῆς ἀπτικῆς καὶ γευστικῆς ἐπιφανείας τοῦ σώματος καὶ μετέχουσιν ἐξ ἴσου σχεδὸν ἀμφοτέρων τῶν λειτουργιῶν τῶν ὀργάνων τούτων.

Ἡ γλυκεῖα ἐκφρασις τοῦ προσώπου (εἰκ. 11) εἶνε ἡ μιμικὴ ἐκφρασις τῶν εὐαρέστων συναισθημάτων ἢ εὐαρέστων ψυχικῶν διαθέσεων. Ἐπειδὴ

ὁμως ἐν τῷ βίῳ σπανιώτερον εὐρίσκεται τις ἐν διαρκεῖ μακρῷ καὶ εὐαρέστῳ ψυχικῇ καταστάσει καὶ ὀλίγας ἀφορμὰς ἔχει νὰ ἐκδηλοῖ διὰ τῆς ἀνωτέρω ἐκφράσεως τοῦ προσώπου τὴν τοιαύτην του κατάστασιν, τὸν ἀντίον δὲ συχνότερον ἐκτελεῖται ἢ τῆς πικρίας ἐκφρασις διὰ τὸ συχνότερον τῶν πικριῶν καὶ ἀπογοητεύσεων καὶ σκυθρωπῶν μερμυγῶν τοῦ καθημερινοῦ βίου: διὰ τοῦτο ἡ γλυκεῖα ἐκφρασις τῆς εἰκ. 11 σπανίως ἀποτυπώται φυσιογνωμικῶς ἐν τῷ προσώπῳ. Συχνότερον παρατηρεῖται ἡ φυσιογνωμία αὕτη παρὰ ταῖς γυναιξίν, αἵτινες, ὡς τὰ παιδιά, εἰς ἐπιπολαίαν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ παιγνίδια εἰς ἐγερσιγέλωτας καὶ διασκεδαστικὰς ἀπασχολήσεις ἐν τῷ βίῳ ἐπιδιδόμεναι, ἢ πρὸς ἐξάσκησιν ἔντεχον τῆς συμφύτου γυναικείας φιλαρεσκείας, συχνάκις ἐκουσίως τὴν ἱλαρὰν φυσιογνωμίαν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῶν προσδίδουσαι, πρὸς πλείονταν ἀνάδειξιν τῆς χάριτος αὐτῶν, ἀποκτῶσι τέλος φυσιογνωμικῶς ἐν μονίμῳ σχεδὸν ἀποτυπώσει τὴν ἀνωτέρω τῆς εἰκ. 11 φιλομειδῆ ἢ γλυκεῖαν ἐκφρασιν. Ἄν δὲ τυχὸν αὕτη ὑπάρχῃ παρ' ἀνδρὶ, πρέπει νὰ εἴσθε βέβαιοι, λέγει ὁ Piderit, ὅτι ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ ἐν ταῖς συνομιλίαις του συχνότατα θὰ μεταχειρίζεται τὴν λέξιν γλυκός: θὰ ὁμιλῇ περὶ γλυκείας μουσικῆς, περὶ γλυκῶν ἀνθρώπων, περὶ γλυκῶν ἐρώτων, περὶ γλυκείας θαλάσσης, καὶ περὶ πόνων ἀκόμη γλυκῶν!

Ἐξετάσωμεν νῦν καὶ ἄλλην τινὰ ἐκφρασιν τοῦ προσώπου ὡς ἀφετηρίαν καὶ πηγὴν ἔχουσαν πάλιν τὸ αἰσθητήριον τῆς γέυσεως. Αὕτη εἶνε ἡ ἑταστικὴ ἢ σταθμιστικὴ ἐκφρασις (trait scrutateur), ἧς ὡς τέλειος τύπος δύναται νὰ ληφθῇ

(Εἰκὼν 12)

Ἐκφρασις ἑταστικὴ ἢ σταθμιστικὴ μετ' ἐγκαρσίων ζυγίων ἐπὶ τοῦ μετώπου (trait scrutateur).

ἡ ἐκφρασις, ἡ διδομένη εἰς τὸ πρόσωπον ὑπὸ πραγματογνώμονος ἀνθρώπου δοκιμάζοντος τὴν ποιότητα οἴνου ἢ ἄλλων γευστικῶν οὐσιῶν. Κατὰ τὴν γευστικὴν ταύτην δοκιμὴν τὰ χεῖλη προβάλλουσιν ὡς ῥύγχος διὰ τῆς συστολῆς τῶν περιφερικῶν μυϊκῶν ἰνῶν τοῦ κυκλοτεροῦς ἢ σφιγκτήρος